

(/users/arendse-
ording)

Af Arendse Ørding
(/users/arendse-
ording)

Skribent
03 Apr.14

ANMELDELSE

DO DANSKA AF JONAS SUCHANEK (/ANMELDELSER/DO-DANSKA-AF- JONAS-SUCHANEK)

Facebook ([http://www.facebook.com/share.php?](http://www.facebook.com/share.php?u=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/do-danska-af-jonas-suchanek&title=Do+dana+af+Jonas+Suchanek)

[u=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/do-danska-af-](http://litteratursiden.dk/anmeldelser/do-danska-af-jonas-suchanek&title=Do+dana+af+Jonas+Suchanek)

[jonas-suchanek&title=Do+dana+af+Jonas+Suchanek](http://litteratursiden.dk/anmeldelser/do-danska-af-jonas-suchanek&title=Do+dana+af+Jonas+Suchanek))

Tweet ([https://twitter.com/intent/tweet?](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/do-danska-af-jonas-suchanek&status=Do+dana+af+Jonas+Suchanek+http://litteratursiden.dk/anmeldelser/do-danska-af-jonas-suchanek)

[url=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/do-danska-af-jonas-](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/do-danska-af-jonas-suchanek&status=Do+dana+af+Jonas+Suchanek+http://litteratursiden.dk/anmeldelser/do-danska-af-jonas-suchanek)

[suchanek&status=Do+dana+af+Jonas](https://twitter.com/intent/tweet?url=http://litteratursiden.dk/anmeldelser/do-danska-af-jonas-suchanek&status=Do+dana+af+Jonas+Suchanek+http://litteratursiden.dk/anmeldelser/do-danska-af-jonas-suchanek)

Log ind (/user/login?destination=/boeger/do-danska%23comment-form) eller opret en konto (/user/register?destination=/boeger/do-danska%23comment-form) for at skrive kommentarer

Jonas Suchanek skriver lige i hælene på Yahya Hassan om en opvækst på kanten af samfundet i en immigrantfamilie - og slipper fantastisk godt fra det!

Jonas Suchanek lægger stærkt og overbevisende ud i den (formodede) selvbiografiske debutroman *Do danska*. Beskrivelserne af moderens og stedfarens misrøgt og voldelige overgreb på broren og fortællingens jeg-person er hård kost, men leveres uden selvmedlidenhed og med en sofistikeret og underspillet humor, der går rent ind hos denne læser.

Moderen slår med en grydeske. Usystematisk, uforudsigeligt og med en følelse af at have retten på sin side, fordi verden går hende imod. Stedfaderen Pavel deler lussinger ud, rationelt og systematisk, forklares det – han er jo programmør. Og senere inde på værelset slår broren og nyder, når jeg-fortælleren græder. Det er alles kamp mod alle i det gamle Tjekkoslaviet, hvor regimets overvågnings – og stikkersamfund har bundfældet sig helt ind i de enkelte familier. Alle er underlagt den samme totalitære opdragelse, alle må frygte for at være overvåget, og de stærkere slår de svagere. Som det forklares i begyndelsen af bogen: "Sovjet slår tjekkoslovakkerne. Tjekkoslovakkerne slår tjekkoslovakkerne. Pavel slår mor, bror og mig. Mor slår bror og mig. Bror slår mig."

Som læser føles det, som om man befinder sig midt i orkanens øje. Blikket vendes udad mod omgivelserne, og skildringerne er nøgterne, skarpe og distancerede. Tingene er, som de er. Livet er, som det er. Miljøer, personer og hændelser forsøges ikke forklaret med motivgranskende eller pseudoterapeutiske forklaringer, og det er på en gang befriende, men mildt sagt også hårrejsende. For hvad jeg-fortælleren ikke går igennem af svigt, kontrol, ligegyldighed og forløjethed i sin opvækst! Og alligevel udleveres det omskiftelige familiealbum ikke bare koldt og kynisk af jeg-fortælleren, men skildres tværtimod med en vis portion varme, omsorg og forståelse.

Det udadvendte blik fungerer samtidig som en indikator for, hvor jeg-fortælleren befinder sig i sin udvikling: I Tjekkoslaviet er det barnets blik på de ansvarsløse og selvoptagne voksne, efter flugten til Danmark er det i begyndelsen den fremmedes blik på de velmenende, men fremmedængstelige og til tider ligefrem fremmedhadiske danskere og derefter den integreredes blik på de fortabte forældre, der ikke formår at omstille sig det nye samfund, de er havnet i.

Det udadvendte blik er et velfungerende og overraskende stilistisk greb for en delvist selvbiografisk roman, der får beskrivelserne til at fremstå stærkere og mere intense end gennem den normale selvbiografiske fokusering på jegets eget indre følelsesliv. Således manifesterer sorgen over moderens totale deroute og ensomhed i en forstad til London sig i de ydre beskrivelser af hendes forgældede håbløshed og blodårernes fremtrædende tydelighed og anes mere, end den beskrives.

Men hvor fortællerpositionen fungerer optimalt i beskrivelsen af moderen og hendes skæbne, ender den dog med at falte i slutningen af romanen, både i mødet med jeg-fortælleren ukendte biologiske far, som pludselig er vendt hjem til Tjekkiet efter sit mangeårige ophold i USA, og brorens videre skæbne, efter han er flyttet hjemmefra.

For hvis jeg-fortælleren virkelig er så ligeglad med sit biologiske ophav som påstået, hvorfor opsøger han så overhovedet faren i Tjekkiet? Og kan det virkelig passe, at de to brødre er så fremmede for hinanden, som de begge foregiver, da de tilfældigt møder hinanden i Aalborg under en hashhandel, at de til sidst ender med at glide fuldstændig ud af hinandens liv, da broren flytter til Emdrup? Her savner jeg en mere udtømmende beskrivelse, der kan forklare bevæggrunde og udvikling. Der er dog tale om mindre skønhedsfejl (eller for stram redigering fra forlagets side) i en ellers velskrevet og dybt engagerende debutroman, som jeg håber vil få al den opmærksomhed og alle de læsere, som den fortjener.

Originally published by Arendse Ørding, Litteratursiden.

Bøger af Jonas Suchanek

